

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohányboltokban.

A Talmud-ügy.

Levél Steinhercz Jakab dr.-hoz.

A Décsi György által kezdetű s Szabó Dezső által folytatott vitát el akarván intézni, a F. N. március 10-ki számában egy pacifkáló cikket írtam. Közben ezt a megjegyzést tettem:

K. (Szabó Dezső) igazat mondott. A ki meg akar róla győződni, készséggel rendelkezésére bocsátom Huber könyvét. (Szabó Dezső ebből írta ki a talmudi idézeteket.)

Steinhercz dr. ur erre elkérte tőlem Huber könyvét, a mit én el is küldöttem. Egy hét múlva a következő levelet kaptam:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Fogadja köszönetemet, hogy Huber művét szíves volt néhány napra rendelkezésemre bocsájtani.

Eloolvastam és meggyőződtem, hogy szerző becsületes tudós, noha már állásánál fogva elég elfogult és idézeteit bizonyára mások után írta és ellenőrzésükre nincs elég jártassága. Becsületességére vall, hogy a Talmudot páratlan csudaműnek tartja és hozzáteszi, hogy nem törvénykönyv. Gyönyörű mondasokat is közöl, melyeket az igazgató mélyen elhallgatni szoktak. Hiába keressük azonban H. könyvében, hogy a zsidónak szabad lopni, csalni és hamisan esküdni, a „goj”-jal szemben.

Nagy bűn volt tehát K. cikke és ép akora, hogy a Napló közölte, anélkül, hogy a zsidóság ilyen merénylőre bármi csekély alkalmat szolgáltatott volna.

De ilyen égbekiáltó igazságtalanságok sehol és soha nem válhatnak a kereszténységnek

tiszteletére és igazán csudálatos, hogy az egyház ilyenkor mélyen hallgat és a Naplónak nem kell tartani rosszallásától. Vagy talán mi legyünk a bűnbakok a Népszava egyházelenes irányáért?

Megemlítem még végül Aquinói Szent Tamás egy Nyilatkozatát, melyet a napokban idézve láttam és mely szerint a zsidókat a keresztény fejedelmeknek vagyonuktól megfosztani szabad és csak annyit kell nekik megahagyni, amennyi szorosan az élet főtartásához szükséges. „Mégis — folytatja tovább — bizonyos mértéket kell tartani, mert nekünk tisztességesen kell bántanunk azokkal is, kik az egyházon kívül vannak, nehogy az Ur neve megszenteléstelenítessék.” (... quia tamen oportet nos honeste ambulare etiam ad eos qui foris sunt, ne nomen Domini blasphemetur), de jog szerint minden szabad volna, mondaná az egyházi morál becsmérője. A hely találatik: Opera XVI. 292.

Higgye el t. Szerkesztő Ur, hogy vajmi kevés gyűlölködés volna a felkezeleték közt, ha mindenik rajta volna és szembe elött tartaná: ne nomen Domini blasphemetur. De tettekben kell ennek mutatkoznia, nem pusztán szép frázisokban.

Teljes tisztelettel

Székesfehérvár, 1908. március 20.

Dr. Steinhercz J.
főrabbi.

Április 6-án a Sz. és V.-ben valaki-felújította a már más irányba terelődött vitát, bejelentette az utcai harcot és az egész országra szóló skandalumot. Erre én a cikkirő címére megfelelő választ írtam s közben megemlítem: a Szabó

Dezsőtől idézett mondasok a Talmudban benne vannak. „Kérdezze meg Steinhercz drt, az önök tudós rabbinusát, a ki a hozzám intézett levelében szintén elismerte, hogy Huber könyvében, illetőleg a Talmudban a jelzett idézetek mind benne vannak.” Steinhercz dr. erre a Sz. és V. április 11-ki számában szenvedélyes hangon írt nyilatkozatot tett közzé, a melynek slágvortja ebben csucosodott ki:

„Minden némileg eszével-bíró ember azonnal átlátja, hogy B. nem mondhat igazat.”

Feleletem ez:

Abban mindenestre igaza van Steinhercz drnak, hogy levelében ezek a betűk: „e-l-i-s-m-e-r-e-m” — nincsenek benne. De én nem is idézem az ő szavait, hanem annak értelmére logikusan következtetem.

Miért kérte el Steinhercz ur Huber könyvét? Azért, hogy meggyőződjék róla: benne vannak-e a Talmudban a Huber által jelzett idézetek? Egy héti tanulmányozta. Tagadta-e csak egyetlen szóval is, hogy a jelzett idézetek a Talmudban benne vannak? Nem! egy szóval sem tagadta. Ha nem lennének benne, bizonyára azt mondogta volna: „Huber itt és itt nem mond igazat. Ezekből egy szó sincs a Talmudban és ő költött dolgokat idéz.” (En így tettem volna.) Nemcsak hogy nem tagadta, sőt ellenkezőleg ezeket írta: meggyőződtem róla, hogy a szerző becsületes tudós.

A. mit a Huber állásából folyó elfogultság

D i s m a s.

— A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcája. —

Rosseger után: Schoderbeck Lajos.

Szívesen elmélkedem a szent hagyományok fölött. És ott, hol a hagyomány mythosba megy át, lelkeim a költészetbe csap és azon időközön mereng álmodozva, midőn a jászol és a kereszt tükre fölött telt el az Eg. örömmel és az emberiség elméje fűtő gondolatokkal.

Azon éjjelről a szent hagyomány érdekes dolgokat beszél el nekünk. József alvas közben felkelt és engedelmeskedett. A szobáskában homály és siri csend uralkodott és érthetően hallotta e szavakat: „József kelj fel, költsd fel tiedet és menekülj; a király a gyermeket meg akarja ölni.”

E szavakra a férfi levertséget érzett lelkében. Zsidóország fölött rossz idők jártak. A király, ki különben dőlyfős és kegyetlen természetű volt, római utjáról visszatérve, szelidnek és barátságosnak mutatta magát. Betlehem városának és környékének minden fiu gyermekét, kik két évesek, vagy két éven aluliak voltak, meg akarta ajándékozni. A király tehát az anyákat azon ízenettel, hogy kis gyermekeik számára a király kegyességéből az ajándék filléretet átvegyék, meghívatta kis gyermekeikkel együtt a királyi udvarba, mely a katonák lakásaitól volt körülveve. Az anyák pedig örültek és mindenfelé kiabáltak: „Udv a mi királyunknak, a ki szigorú, de jószágos is. Eljen sokáig!”

Ezen napot megelőző éjjel történt, hogy József álmában az említett szavakat hallotta. Még jól emlékezett, hogy a király két évvel azelőtt a gyermek születésükor is titokban utánna tudako-

zódott, midőn meghallotta, hogy a három napkeleti bölcs az új szülött gyermeket a zsidók annyira várt királyként imádták. Azt gondolta tehát József: nem lehet tudni, hogy a hatalmas Herodesnek miféle szándéka van. Hosszasan elnézte fiatal, szeretett jegyesét és a kisdédet, a kik oly édesen, oly nyugodtan pihentek közös ágyukban, mintha ellenség nem is léteznék a földön. Hova vezesselek benneteket? gondolta magában. Vissza Názarethbe? Ott már elvesztettük otthonunkat s a király biztosan ott kerestet bennünket. Vagy arra a vidékre meneküljünk veleitek, a hol a nap felkel? Ott rablók tanyáznak és az utasokra leskelődnek. Vagy talán oda, a hol a nap lenyugszik? Ott a végtelen tenger terül el s nem áll módunkban, hogy ama országba evezhetnénk, a hol a pogányok vannak, de a kik azért szelidebb szívűek, mint a nagy Jehovának gyermekei.

„Keldsd fel őket — mondá a hang másodszor is — és vezesd őket a Fáraók országába. Ott pogány népek laknak, kiknek vallása ugyan merő hiság és érthetlenség, de lelkük igaz. Ott, hol a Nilus hullámai évenként áldással árasztják el a földet, ott fogsz magadnak megélhetésre módot, jegyessednek és gyermekeinek biztonságot találni, és ugyanazon örvényeken, a melyeken egykor Mózes és Jozua a zsidókat Egyiptomból visszavezették, fog titeket a jó Isten atyáitok országába visszavezetni, ha annak ideje elérkezik.”

József nem tudta, hogy ki beszél így hozzá, de nem is kutatta, mert sorsát bizalommal helyezte az Ur gondviselő kezeibe. Szeretteinek a vállára tette a kezét s így szólt:

— Mária! kelj fel, de ne ijedj meg. Szedd össze hamarosan kevés holminkat, tedd bele valami zsákba, majd én felpakolom számaunkra. Aztán vedd gyorsan a gyermeket és elutazunk.

Mária félteljesen hosszú, selyempuha haját halovány arcáról, melyet az olajfák ágai közt bujkáló hold világított meg. Egy pillanatig idegenszerűnek tűnt fel előtte jegyesének ily gyors elhatározása, de nem szólt semmit. Ugy tett, mint József paranasolta, azután karjaiba vette a szunynyadó gyermeket, felült az állatra, mely fölött hegyezve, kiváncsian nézett körül; micsoda nagy munka leszen az, mely oly korán kezdődik. Mária még egy pillantást vetett a kis házra, ahol két évig olyan boldog anyai örömlökben élt; József pedig vette a botot és a kapitánál fogva vezette az állatot, mely a világ Urát és Teremtőjét vitte a hátán...

A pusztát ólomszürke felhők borították mindenfelé. A pusztá sárgás, hullámzó homokja olyan volt, mint a megmeredt tenger, melynek nincs határa s a melyet a távol messzeségben az ég korongja borított. Ezen homoktengerből itt-ott szürke, hasadékos sziklák meredtek az égnek, itt-ott egyes sziklatömbök és sziklalapok neheztedek a pusztá homokjára.

Két ilyen sziklalap feküdt egymás mellett; az egyik felig futóhomokkal volt borítva, a másik egy kissé kiemelkedett a földből. Ezen sziklalapok mindégükön egy-egy férfi feküdt. Az egyik, ki magas és erőteljes férfi volt, a hasán feküdt s fekete szakállal fedett arcát ökleivel feltámasztotta olyképen, hogy könnyen kímélhette a pusztaságot. A másik, aki kistermetű volt, a hátán feküdt, fegyverét a feje alá tette és az ég felé bámult. Mindketten beduin, ruházatban voltak és fegyverekkel ellátva, melyek részint ruhájuk alatt voltak elrejtve, részint pedig kívülről csüngtek azokról le. Mindegyik egy kendőt viselt gypjas fején. Arcuk barna, szemük nagy és csillogó, ajkuk

Mai lapunk 4 oldal.

ról ir, hogy idézeteit mások után írta, egyáltalán nem áthat meg, mert Huber kitűnően ismeri a keleti nyelveket, a zsidó nyelvet is s mindent az eredeti szöveget tanulmányozta. S nagyon furcsa, tudós, a mi a zsidók javára gyönyörű mondasokat idéz s egyszerre elfogult és tudatlan, mihelyt a zsidókra nézve kellemetlen dolgokat idéz. Ezt bizonyára rábizonyították volna már a rabbinusok, pedig a mint a könyve megjelenésekor írt kritikákra emlékszem, országszerint maguk a zsidók dícsérték a pártatlanságát (1905-ben Steinhercz ur is azt írta nekem, hogy Huber könyvéből megismerhetem a Talmudot, de Rohlingéből nem, mert az igazságtalan.)

Csodálatja-e tehát valaki, ha ezek után én arra a meggyőződésre jutottam, hogy Steinhercz dr. csakugyan elismeri, hogy Huber könyvében, illetőleg a Talmudban a kérdéses idézetek benne vannak.

A mi Steinhercz ur gorombaságait illeti, az engem nem érint. Az ilyesmi nekem nem árt. Megszoktam már. Hiszen tudvalevő, hogy nem annak szokott igazga lenni, a ki gorombáskodik. Egyébként is ismerem már a rabbinus urak ebbeli sajátosságát, legutóbb a kalocsai és szabadkai rabbi urak irásából győződtem meg, hogy ha a Talmudot említik nekik először iszonyuan haragsznak és gorombáskodnak, aztán szépen beadják a derekukat, mert Huber könyve elejétől végig pártatlan, igazságos és egy becsületes tudós igazmondásán, objektív ismeretén alapul. Engem egyesegyedül csak az győz meg, hogy ha Steinhercz ur kimutatja, hogy Huber itt vagy ott hazudott, vagy rosszul idézett. Akkor aztán vitakozhatunk, hogy kinek van igaza. Gorombáskodni azonban nem kell. Ez nem tartozik a tudományos igazsághoz. E nélkül egész nyoma meglehetünk.

Szent Tamás jelzett idézetét nem találtuk. Lehet esetleg, hogy más kiadástól van szó. Arra a kérdésre, hogy törvénykönyvük-e a zsidóknak a Talmud? — én Huber könyvéből éppen ellenkezőleg azt olvasom ki, hogy több mint a Szentírás.

dagadt és piros volt. Az egyiknek arra tompa és esetlen, a másiké hosszú és erősen hajlott volt.

— Dismas — szólt a tompa orru — mit látsz az égen?

— Jusuf — mondá — a másik — mit látsz a pusztában?

— Egy idő óta valóságos oszlopos szent letél — szólt Jusuf. Talán arra vársz, hogy az égből manna hulljon alá? Tagjaim már egészen belefáradtak a fekvésbe, éni elmegyek a karaván utakra.

— Csak menj! Én Scheba oázra megyek — válaszolá Dismas.

— Dismas, én gyűlöllek téged! — morogta a másik.

Dismas hallgatva és mozdulatlanul tekintett az égre, mely oly kellemes mint ma, régen nem volt.

— Amióta nem segítél nekem, midőn a három királyok karaványát szolgálómmal fel akartam tartóztatni és kizsákmányolni, azóta szívemből gyűlöllek. Ők sok füstölőszerű, drága gyógyszereket és aranyat hoztak magukkal. Ezen egy támadásunkkal szerezhetünk volna magunknak több esztendőre való zsákmányt és te . . .

— Ők jámbor zarándokok voltak, kik idegenből jöttek, hogy a Messiást fölkeressék! Ilyen karavánokat én nem támadok meg; hisz én magam is a Messiást keresem! — így Dismas.

— Hahaha! — nevetett a tompa orru és a hegyes állat a tenyerébe rejtette. Hahaha! a Messiást! S te még hiszesz álmodozó őseink meséiben! Te ábrándozó! Te gyöngye lelkű! Nem vetted még észre, hogy senki se ér rá a Messiást várni, hogy mindenki siet és küzd, hogy magának egy részt biztosítson a föld kincseiből és örömeiből.

— En is így gondolkodtam néhány évig — felel Dismas fájdalmasan. Elhagytam nyája-

mat, hogy téged kövessék! Selymet és drága kőveket szereztem magamnak a pusztában s a napok mégis gyorsan, tűntek el egymás után. A világ minden kincsével sem tudtam volna egyetlen egy órát sem visszatartóztatni; a gyönyörök között még gyorsabban múltak a napok. Nem harcolni akarok én a földi életért, hanem élni akarok, sokáig, boldogan élni, mert élni gyönyörűség! Oh! hiába! hiába! a napok mégis eltűnnek. Tehát elhatároztam magamban, hogy életemet és lelküneremet nem azon időben keresem, amely mulandó; hanem abban, mely örökké tart. Ilyen időt pedig csak a Messiás hozhat!

Jusuf úgy tett, mintha arcát egészen bele akarta volna nyomni abba a sziklába, amelyen feküdt és kéjelgő önmegnyugtatóssal mondá:

— Az ember csak egyszerű él, mikor a földön él; ezen az életen kívül egy másikat soha sem fogunk találni.

— Hogyha csakugyan úgy állana a dolog, a hogyan te mondd — viszoná Dismas — akkor ezt az életet, minthogy egy másikat remélünk már nem lehet, igazán, tökéletesen, hőstikien és ártatlanul kellene eltöltenünk.

— Ha tényleg úgy van — mondá a másik, — hogy ezen az életen kívül egy másik élet már nem remélhetünk, akkor ezt az életet élveznünk kell. Természetünkhöz híven kell élnünk. Ha valaki saját természetének ellentmond, az bünt követ el; a természet élvezése kötelességünk, mert a természet azért oltotta belénk az érzéket, hogy élvezzünk!

— Így csak rossz, gonosz emberek gondolkozhatnak — jegyzé meg Dismas.

— Hidd el — szenvedélyeskedett tovább Jusuf — hogy gonosz emberek nem léteznek; de viszont az is igaz, hogy jó emberek sincsenek. Barátom! gondolj csak a bárányra; nem árt az

mat, hogy téged kövessék! Selymet és drága kőveket szereztem magamnak a pusztában s a napok mégis gyorsan, tűntek el egymás után. A világ minden kincsével sem tudtam volna egyetlen egy órát sem visszatartóztatni; a gyönyörök között még gyorsabban múltak a napok. Nem harcolni akarok én a földi életért, hanem élni akarok, sokáig, boldogan élni, mert élni gyönyörűség! Oh! hiába! hiába! a napok mégis eltűnnek. Tehát elhatároztam magamban, hogy életemet és lelküneremet nem azon időben keresem, amely mulandó; hanem abban, mely örökké tart. Ilyen időt pedig csak a Messiás hozhat!

mat, hogy téged kövessék! Selymet és drága kőveket szereztem magamnak a pusztában s a napok mégis gyorsan, tűntek el egymás után. A világ minden kincsével sem tudtam volna egyetlen egy órát sem visszatartóztatni; a gyönyörök között még gyorsabban múltak a napok. Nem harcolni akarok én a földi életért, hanem élni akarok, sokáig, boldogan élni, mert élni gyönyörűség! Oh! hiába! hiába! a napok mégis eltűnnek. Tehát elhatároztam magamban, hogy életemet és lelküneremet nem azon időben keresem, amely mulandó; hanem abban, mely örökké tart. Ilyen időt pedig csak a Messiás hozhat!

Jusuf úgy tett, mintha arcát egészen bele akarta volna nyomni abba a sziklába, amelyen feküdt és kéjelgő önmegnyugtatóssal mondá:

— Az ember csak egyszerű él, mikor a földön él; ezen az életen kívül egy másikat soha sem fogunk találni.

— Hogyha csakugyan úgy állana a dolog, a hogyan te mondd — viszoná Dismas — akkor ezt az életet, minthogy egy másikat remélünk már nem lehet, igazán, tökéletesen, hőstikien és ártatlanul kellene eltöltenünk.

— Ha tényleg úgy van — mondá a másik, — hogy ezen az életen kívül egy másik élet már nem remélhetünk, akkor ezt az életet élveznünk kell. Természetünkhöz híven kell élnünk. Ha valaki saját természetének ellentmond, az bünt követ el; a természet élvezése kötelességünk, mert a természet azért oltotta belénk az érzéket, hogy élvezzünk!

— Így csak rossz, gonosz emberek gondolkozhatnak — jegyzé meg Dismas.

— Hidd el — szenvedélyeskedett tovább Jusuf — hogy gonosz emberek nem léteznek; de viszont az is igaz, hogy jó emberek sincsenek. Barátom! gondolj csak a bárányra; nem árt az

felejthetetlen! S nem-e a legszebbet és legelőkeltebbet nyújtotta a harmadik hangverseny; a két hatalmas zenekari mű mellett alkalmunk volt dalénekesnőink legkiválóbbjainak egyikével (Durigo) megismerkedni s amelyen egy csodagyermek (László) tüneményes játékában gyönyörködhetünk?

S mégis, azt hiszem, nem csalódom, amidőn megjósolom, hogy a husvét hangverseny be fogja igazolni, hogy zenekedvelőink olyan művezetek nyújtására is képesek, amelyek az eddig elért hatásokat még fokozni tudják. Biztosítottok nyujt erre a közreműködőkön kívül a műsor gondos, választékos összeállítás. Mendelssohn „Athalia”-jának remek nyitánya olyan műsorszám, amely ellenállhatatlanul ragadja meg a hallgatót: S ezt követi a hozzánk oly közel álló Balassa mester előadásában a zeneirodalomnak egy itt nem halott valóságos igazgyöngye: Wieniavsky II. hegedű versenye, amelynek hatása valóságosan szenzációs. Tudvalevő, hogy Wieniavsky némcsek mint elsőrangú hegedűművész, hanem mint ívülő zeneszerző is nagy hírnévre tett szert, aki a kísérőzenekarban a hangeffektusok szépségeit tudta érvényre juttatni. E hegedűverseny első tételében a főtéma művészi izléssel van feldolgozva. A második tételben (pománér) sir-rokog a hegedű a kísérő hangszerekkel együtt, mintha beakarna igazolni, hogy a benső emberi érzelmeknek a zene a legkésebb kifejezése. A harmadik tétel (A la Zuigara) csak egy hemzseg a sziporkázó zenei szellemről és benne az első és utolsó tétel egy-egy témája pompásan összekombinált feldolgozása foglaltatik.

Ugyancsak Balassa előadásában fogjuk élvezni nagy hazánkfia, Goldmark bájos szépségű „Air”-jét, továbbá Ries óriási technikai ügyességű „Perpetuum mobile”-jét, amelynek előadására csak kiváló hegedűmesterek mernek vállalkozni és amely még a laikusnak is mélyen markol be a lelkebe. Kiváló érdokösszeget nyujt még ezen magába véve is remek zeneszámnak, hogy ezideig csak zongora kísérlete volt meg, nálunk azonban zenekarkísérettel kerül bemutatásra a hangoknak e kábitó hatású zápora. Ezt pedig a fáradhatatlan buzgalmu Frycsaj karmesternek köszönhetjük, aki a zenekarkísérett nagy nehézségekkel járó művészi feladatát a legszerencsésabban oldotta meg.

De menjünk tovább! „Carmen” előjátéka, ez az elpusztíthatlan, páratlan népszerűségnek úrvendő zenemű ragadja meg figyelmünket. Most

senkinek sem, sőt inkább széjjel hagyja magát az oroszántól tépetni; minthogy ennek a legkisebb dologban is ártson. Azt hiszed, hogy a bárány ezért talán jó? Dehogy! Nem jó, hanem csupán csak gyöngye. S az oroszán, mely a bárányt táplálkozó végett széjjel tépi, talán gonosz? Nem! Ez nem gonoszságja mellett tanuskodik, hanem csak azt mutatja, hogy erős, s mert erős, joga van ahhoz, hogy a gyöngyökét elpusztítsa. Az egyedüli erény, mely a mostani világban otthonos, nem más, mint az erő; az egyedüli jó tett pedig az, ha az erősek a gyöngyöket a föld színéről kiirtják.

S a mit ez a gonosz lelkületű ember elhallgatott, a másik szomorúan mondá:

— Miféle istentelen szavak ezek? Ilyen gonosz beszédet még nem hallottam. Kinek a szívében szülemlettek meg ily emberhez méltatlan gondolatok?

— Nem a szívből származnak e fonséges gondolatok — mondá Jusuf. — mert a szív csak néma husdarab, hanem az agyban, ahol bölcsesség székel. Dismas barátom! ha a pusztá barlangjaiban kell télenlél vesztélgennem; akkor a természet fölött szoktam elmélkedni és annak titkait kutatom. Összetöröm a kőveket, hogy azoknak mibenlétét tanulmányozzam. Széjjelvagdosom az oáz növényzetét, hogy ennek titkait is ellesssem. Tanulmányozni szoktam az állatok belső zsigereit is és széjjel darabolom az emberek tetemeit, kiket a karaván-utakon megöltem és ezeknek bensejében is vizsgálódom. Es ugy talalom, hogy az ember egészen másképen van megalkotva, mint ahogy az irások mondják. Az emberi test alkotása olyan, mint az állatoké és maga a busanyag is hasonlít hozzá. Mindkettő, az ember is, az állat is csak nyomorult teremtmény.

(Vége köv.)

Fegyelmi ügyek. A ma összeült fegyelmi választmány a hivatali mulasztások miatt felfüggesztette Vajda Gyula hercegfalvai jegyző és Füredi László ráckeresztúri segédjegyző ügyét tárgyalta. Vajda Gyulát 400 korona pénzbírsággal sújtották, Füredi Lászlót felmentették a vád alól.

Az acsai-segélyegylet bűnpere az ítélőtáblán. 1884-ben alakult meg az acsai segélyegylet. A tisztikar és az igazgatótanács csupa földműves emberekből került ki, egyedül Rosner Ignác az egy személyben könyvelő és titkár képviselő közöttük az értelmiségi elemet, a kinek üzleti szellemétől és nagyobb ismereteitől várták az egyszerű parasztemberek az egylet felvirágzását. Rosner Ignác csakhamar magához kapartotta a hatalmat az egyletben. Ugy tekintette az egyletet, mintha csak az ő és családja anyagi érdekeinek istápolására alakult volna és egyre-námsra vette fel a maga és családja tagjai részére a kölcsönöket, noha a kölcsönök visszafizetésére közel sem volt kellő anyagi biztosítéka. Ilyformán lassanként körülbelül 7040 koronányi kölcsönt vett fel, a miből természetesen semmit sem fizetett vissza. Az igazgatótanács 1898-ban feloldásra vonta Grimm M. János elnököt, a Rosnernek és családjának kiutalt kölcsönök miatt, a ki akkor azt, hogy a további kellemtelenségétől meneküljön, egy biztosítéki okiratot adott az egyletnek, melyben kötelezte magát a Rosnernek és családjának kiutaltványozott 7040 kor. kölcsönösszeg megfizetésére, egyszersmind biztosítékul lekötötte összes vagyonát. Grimm M. János később ezen okirat kiállítását megbánta és hogy a 7040 kor. kifizetésétől megmeneküljön, azt állította, hogy annak kiállításakor hosszas betegsége miatt tesileg és létkileg megtörve volt, valamint Rosner Ignácot és Hufnagel József pénztárost hülsen kezelés, sikkasztás, csalás és magánokirathamisítás miatt fejteltette a helybeli kir. ügyészségnek. A kir. ügyészség azonban úgy látta, hogy nemcsak Rosner és Hufnagel bűnös, hanem bűnös maga a felelőtő Grimm is és bűnösök az összes igazgatótagok. Ezért valamennyi ellen hülsen kezelés miatt, Rosner és Hufnagel ellen pedig még sikkasztás és magánokirathamisítás miatt is vádat emelt. A kir. ítélőtábla alacsony műveltségükre való tekintettel még a vád alá helyezés előjárás során megszüntette az igazgatóság tagok ellen a bűnvádi eljárást és így csak Grimm, Rosner és Hufnagel kerültek főtárgyalás alá.

A múlt év június havának 18-ól 22-ig, tehát 5 napon át volt a főtárgyalás a helybeli kir. törvényszéknél, melynek eredményeképpen mindhárom vádolt a hülsen kezelés vétségében mondatott ki bűnösnek és ezért Rozner 4 hónapi, Grimm és Hufnagel 3 hónapi fogházra ítéltetett. Rozner a sikkasztás és magánokirathamisítás vádjá, Hufnagel a sikkasztás vádjá alól felmentett, a magánokirathamisítás vádjá miatti eljárás Hufnagel ellen megszüntetett. A kir. ügyész a felmentések miatt és a büntetés kiszabása miatt, a védők pedig az elítélés miatt felebbezést jelentettek be. Így került a bűnpere a budapesti kir. ítélőtábla elé.

F. hó 8-án volt a felebbviteli főtárgyalás a budapesti ítélőtáblán dr. Devich László ítélőtáblai tanácselnök előléte alatt. A főtárgyalást dr. Halász Lajos ügyész-helyettes képviselte. Grimm M. János képviselőtében Nagy Ignác, Rosner Ignác képviselőtében dr. Krausz Zsigmond, Hufnagel József képviselőtében dr. Szabady József ügyvéd helyettese dr. Angeli Ödön jelent meg. Tárgyalás elején jelentette az elnök, hogy a főtárgyalás Hufnagel Józsefre vonatkozólag a kir. ügyésznek sikkasztás alól való felmentése miatt bejelentett felebbezését visszavonta és így a felebbviteli főtárgyalás Hufnagelre nézve csak a hülsen kezelés miatt terjedt ki. Az ítélet felolvasása után következett az ügynek körülbelül két órán át tartó előadása. A főtárgyalás végső vádbeszédében kifejezte azon véleményét, hogy a szerencsétlen sorsa jutott egyletben az intéző szerepet Rosner Ignác vitte; ki az öreg Grimm mellett az egylet ügykezelését teljesen magához kapartotta.

A vád és védőbeszéd meghallgatása után az ítélet kihirdetését április 9-re halasztotta a bíróság. Az ítéletben Grimm M. Jánost és Rosner Ignácot a hülsen kezelés vétségében bűnösnek mondotta ki az ítélőtábla és ezért Grimmet tekintettel agg korára; egy hónapi, Rosner tekintettel kilenc gyermekére, három hónapi fogházra ítélt. Rosner a sikkasztás és magánokirathamisítás

vádjá alól az ítélőtábla is felmentette. Hufnagel Józsefet a kir. ítélőtábla teljesen felmentette és minthogy az ítéletnek Hufnagelre vonatkozó részében a főtárgyalás helyettes is megnyugodott, az ítéletnek reá vonatkozó része jogerős. Az ítéletnek Grimmre és Rosnerre vonatkozó része ellen a védők az elítélés miatt, a vád képviselője a büntetés kiszabása miatt éltek semmisségi panaszszal, miért is reájuk nézve az ügy elbírálása a kir. Curia elé került.

A szülői példa. Ritka érdekességű tárgyalás folyt le a helybeli kir. törvényszék előtt. A vádolt Bokros Gyurka 14 éves sergélyesi fiu, a vádló apja, Bokros József. A Gyurka gyereket nem kevesebb, mint 5 ízben elküvetett lopásért vádolta be apja. Bort, kukoricát s egyéb házi készletet sinkófallt el vagy 300 korona értékben. Az elcsent holmikat aztán potom pénzen taladta a szomszédoknak, kik szintén vád alá kerültek orgazdaság miatt. A tárgyalás igen érdekes adatokat vetett a felszínre. Kiderült, hogy a lopásra tulajdonképpen saját apja biztatással fel Gyurkát, még új cipőt, új ruhát is ígért neki, hogy csak zavartalanul folytassa a tolvajmesterséget. Arra is ő biztatta a gyermeket, hogy a lopott holmikat a szomszédoknak adja el. Az öregnek az volt az egyetlen célja, hogy a ferde uton tulajdonképpen szomszédjait máris párba, a kire régiól fogva haragudott. Azt akarta elérni, hogy a szomszédok megalakoljanak a törvény előtt orgazdaság miatt. Terve csakugyan sikerül, ha a bászli Gyurka gyerek mindent őszinteséggel el nem mond a törvény bírái előtt. Ezek után persze az öreg Bokros József ellen fordult volna a rud, csak az volt a baj, hogy a múlt napokban elhalt az öreg. A földi igazságszolgáltatás helyett majd az Örök Bíró fizet meg neki. A beugrott fiut persze nyomban szabad lábra helyezték.

Elkanászokdtak. Valószínűleg csak krajcáron kezdtek Pákozdi Péter és Tóth János abai kanászok. Most már annyira elkanászokdtak, hogy Pákozdi puskát lopott, Tóth József pedig megvette a lopott jószágot. Nyakon csípték őket.

Öngyilkos asszony. Nádasdladányban a napokban öngyilkos halállal mult ki Farkas Józsefné. Régióta buskomor volt. Ennek okát azonban senki sem sejtette. Férjével is példás, békés családi életet élt, gyermekeit szerette. Pénteken reggel maróflugot ivott. Férje kiűnt dolgozott a mezőn, kis lánya az udvaron játszadozott. A mérge polár kiűritését éles fájdalomak, kínos sikoltások követték. A játszadozó kis lány beszaladt s keservesen siratta gyötörődő, a halállal vívódó édesanyját. A halálusát jelző sikoltásokra előjöttek a szomszédok is, kik hamarosan orvost hívtak. Minden segítség hiábavaló volt. Farkas Józsefné szörnyű kínok közt meghalt.

Anyakönyvi statisztika.

1908. április hó 4-től április hó 11-ig.

Születés. Született: 10 törvényes fiu, 5 leány, 0 törvénytelen fiu, 1 leány; ezekből halvaszületett törvényes fiu 0, leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 16.

Halálozás. Elhalt: 10 fi, 11 nő; ezekből 7 éven aluli törvényes fiu 4, leány 2, törvénytelen fiu 1, leány 2, 7 éven felüli fi 5, nő 7. Összesen 21.

E szerint a születést a halálozás 6-el mulja felül. **Elhalnak.** Lóvy Jakab izr. önálló lisztkezeskodó, 64 éves, Szegény-Marich-utca 3. — Virág István r. k. 8 hónapos, Öreghegy 400. — Emhecht József r. k. önálló mészáros, 64 éves, Budai-ut 32. — Csizsár Istvánné, Hirtshoffer Mária, r. k. 65 éves, Homokosor 9. — Swarz György izr. 3 éves, Vászár-tér 5. — Peresztégi Nagy Teréz, r. k. 2 hónapos, Kecskaműt-sor 5. — Viczenythy Thámér r. k. dv. kárpitos, 20 éves, Sarto-utca 22. — Mór Teréz, r. k. 22 éves, Könyök-köz 8. — Vikidal Vilmos r. k. közhuzsár, 23 éves, Budai-ut 20. — Ruska Antal r. k. 22 éves, honvéd tizedes, Malom-utca 2. — Özv. Lencsés Józsefné, Fister Julianna, r. k. 78 éves, Rákóczy-utca 14. — Özv. Beáni Józsefné, Karsanyi Zsuzsanna r. k. 70 éves, Ráctemető-dűlő. — Nemes Jánosné, Kovács Zsófia, ref. 45 éves, Szt. György kórház. — Magyar Mária r. k. 3 hónapos, Temető-sor 18. — Teleki Jenő r. k. 4 hónapos, Gyümölcs-utca 17. — Drescher József, r. k. 71 éves, rokkant katoná, Csapatkórház. — Özv. Herrmann Mártonné, Pajor Anna, r. k. 62 éves, Sörház-utca 52. — Kovácsi Mária r. k. 1 éves, Sergélyesi-ut 1. — Nemes Irténné, Arany Mária, r. k. 30 éves, Deák Ferenc-utca 40. — Sziksz Ferenc r. k. 6 hónapos, Gözmalom-utca 7.

Székeshérvár sz. kir. város Polgármestereitől.

6216/1908.

Pályázati hirdetés.

Székeshérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának folyó évi március 30-án tartott rendes közgyűlésében hozott 93/4933. sz. határozata alapján pályázatot hirdetek a városi tisztikarban Koltmann István halálával megüresedett s a folyó évi április hó 30-án tartandó rendes közgyűlésen választás utján betöltendő irnoki állásra.

Ezen irnoki állás 1200 korona évi fizetéssel, 240 korona lakbérrel és nyugdij igényvel, — továbbá a közgyűlésleg jóváhagyott szervezési szabályrendeletben megállapított fizetési és lakbérpótlékkal jár.

Felhivom mindazokat kik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy képesítésüket, s eddigi működésüket igazoló pályázati kérvényüket legkésőbb folyó évi április hó 29-én d. u. 5 óráig Székeshérvár szab. kir. város tanácsi iktatójába annál is inkább adják be, mert később beérkezett kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Székeshérvár, 1908. évi április hó 12-én.

Dr. Kerekes Lajos,
h. polgármester.

HIRTLING PÁL
KOCSIGYÁRTÓ.

Üzlet: Székeshérvár. Raktár: Simor-utca 35.
Tolnai-utca 16.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom dusan berendezett kész kocsi raktáromat. Továbbá ajánlom a jónan berendezett bográr üzletemet, készletbe tartok mindennemű hintó és hajtó kocsikorbákat, kerekeket és hozzá tartozó összes fa részeket a leggyorsabban és jutányos árban szállítok.

Nyolc személyre való társakocsi Echo tetővel eladó.

FIGYELEM!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a Jókai-utca 2-ik szám alatt, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

borbély és fodrász üzletet

nyitottam. Főtörekvésem lesz, úgy mint ezideig volt, igen tisztelt vendégeimét a legszolidabb kiszolgálásban részesíteni. Elvállok mindennemű hajmunkákat s kihullott és levágtott hajat a legmagasabb árban megveszek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérvé, maradtam teljes tisztelettel

SKULTÉTY HENRIK,

borbély és fodrász.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székeshérvártól.

FJNa0000222